

«Det er bare tre mandfolk i hele Norges land»

Kristian Brandt (1859–1932) var en fargerik overlege og professor i fødselshjelp og kvinnesykdommer i årene 1906–30. I Tidsskriftet nr. 11/1961 beskrev Einar Onsum (1876–1963) noen minner fra sin studenttid hos Brandt 60 år tidligere (side 694–700).

Streiflys over våre professorer ved århundreskiftet

«Vi som studerte medisin omkring 1900, hadde B r a n d t som lærer i gynekologi. Han var da universitetsstipendiat, og professor S c h ø n b e r g som den gang var omkring 70 år, ønsket avlastning i sitt fagområde. B r a n d t var da i begynnelsen av 40-årene og ikke så egosentrisk innstilt som han ble etter hvert som årene gikk.

B r a n d t var en ganske særpreget natur med sterk selvfølelse som i årenes løp utviklet seg så meget at den til en viss grad kastet skygge over hans virkelige store dyktighet som fødselslæge og gynekolog. Han syntes å ha tapt evnen til å bedømme ordenes og språkets valører, så hans uttalelser som lærer og læge kunne virke støtende. Hans forelesninger og diskurser savnet akademisk form og innhold. Han uttalte ofte sin forakt for samtidens mannfolk, særlig kolleger, ofte med navns nevning. I en enquête om bedøvelse ved fødsler, hvilket han var imot (iallfall i et intervju i Dagbladet i 1925), sier han: «Det er alle puslinger av mannfolk som gjør kvinnerne hysteriske.» En fødsel var etter hans syn ikke mer smertefull for en kvinne enn det var for en mann å gå på do. En kvinne, som hadde født, bemerket hertil at da misunte hun ikke professoren hans daglige stolgang.

En av B r a n d t s svake sider var at han i en debatt var bråkjekk i første innlegg og kunne komme med mange uoverveide ord og gloser, men han manglet evnen til å replisere saklig til forsvar for sine uteskende angrep. Han kom derfor som regel til kort i en helt saklig debatt. Når det passet, anførte han at alle mannfolk var «knæhøner og kvindfolk». «Det er bare tre mandfolk i hele Norges land. De to andre er Fridtjof Nansen og søster Karethe» (overjordmoren på Kvinneklinikken) [overjordmor ved Kvinneklinikken, Rikshospitalet 1914–32, vår anmerkning]. På den annen side uttalte han høylydt sin forakt for kvinnene, som han allikevel vant ved sin sjarm og ved sin dyktighet som læge. Hans kvinnelige pasienter beundret ham og var glad i ham tross hans ofte så flåsete bedømmelse av kjønnnet.»